

**ความพึงพอใจของครูในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนดงเมือง
ที่มีต่อกระบวนการบริหารจัดการงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2**

วงษ์ศักดิ์ ชันธวิชัย *

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการบริหารจัดการงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครูในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนดงเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 จำนวน 9 แห่ง รวม 140 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรโดยเปรียบเทียบตามตารางของเกรซีและมอร์แกน (Kejcie and Morgan, 1970, อ้างใน ภาวิดา ธาราศรีสุทธิและคณะ, 2555, หน้า 132) จากนั้นจึงดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Statified Random Sampling) และเทียบสัดส่วน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างวันที่ 20-24 เมษายน 2560 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (questionnaire) แบบตรวจสอบรายการ (check list) และแบบประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert)

ผลการศึกษาความพึงพอใจของครูในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนดงเมือง ที่มีต่อกระบวนการบริหารจัดการงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อกระบวนการบริหารจัดการงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยรายด้านประกอบด้วย ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป และผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีเพศแตกต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนรายด้านพบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ในด้านการบริหารงานวิชาการครูเพศชายมีความพึงพอใจมากกว่าครูเพศหญิง ส่วนในด้านการบริหารงานงบประมาณครูเพศหญิงจะมีความพึงพอใจมากกว่าครูเพศชาย ส่วนผลการเปรียบเทียบพึงพอใจของครูที่มีระดับคุณวุฒิทางการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ

ความพึงพอใจ กระบวนการบริหารจัดการงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

บทนำ

การที่จะพัฒนาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ให้เกิดขึ้นในอนาคตนั้น จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็ง และมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนา โดยเฉพาะ “การพัฒนาคน” ให้มีการเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีสิ่งสำคัญที่สุดคือ “ทักษะการเรียนรู้” และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคนไทย โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มาประยุกต์ใช้ ทั้งในเชิงระบบและโครงสร้างของสังคมไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ระบุอย่างชัดเจนว่า ปัญหาและวิกฤติการณ์ขัดแย้งต่างๆ ของคนในประเทศชาติ จำเป็นต้องแก้ไขด้วย “การปฏิรูปการศึกษา” ดังที่ตราไว้ในมาตรา 50(4), มาตรา 54, มาตรา 258(จ) และ มาตรา 261 ภายได้หลักแนวคิดที่ว่า การปฏิรูปการศึกษาเป็นการสร้างคุณภาพ สร้างโอกาสทางการศึกษาและการเข้าถึงการศึกษาโดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้คนไทยได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ การเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข มีโอกาสได้เรียนรู้ด้วยตนเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งในและนอกระบบ เพื่อเอื้อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพในทุกระดับการศึกษา ซึ่งต้องอาศัยการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างที่มีคุณภาพ การได้รับการสนับสนุนส่งเสริมด้วยระบบการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ คือ มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้เต็มศักยภาพ ลดขั้นตอนการบริหารจัดการ บุคลากรด้านการศึกษามีความเป็นมืออาชีพ มีระบบการบริหารจัดการที่มีความโปร่งใสและใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวข้างต้นจำเป็นต้องมีการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน สอดคล้องกับหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) และการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (ปี พ.ศ. 2552-2561) ซึ่งมีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการบริหารจัดการให้มีเอกภาพเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ ให้มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ดังปรากฏในมาตรา 39 ที่กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้ง ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคลและด้านบริหารงานทั่วไป ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ส่งผลให้สถานศึกษาบริหารงานอย่างอิสระและมีคุณภาพตรงกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติ

เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ มีมาตรฐาน และสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง (วรกาญจน์ สุขสดเขียว, 2556, หน้า 1)

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2546 มีมติเห็นชอบในหลักการและรายละเอียดของแนวทางและวิธีการในการสร้างแรงจูงใจ เพื่อเสริมสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ โดยกำหนดให้ทุกส่วนราชการจะต้องทำการพัฒนาการปฏิบัติราชการและทำข้อตกลงผลงานกับผู้บังคับบัญชาและคณะกรรมการเจรจาข้อตกลงและประเมินผล และจะได้รับสิ่งจูงใจตามระดับของผลงานตามที่ตกลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ.2556 - พ.ศ. 2561 เป็นกรอบแนวทางในการผลักดันการพัฒนาระบบราชการไทยในการมุ่งสู่การเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง และทันสมัย บุคลากรมีความเป็นมืออาชีพ มีระบบการทำงานที่คล่องตัว รวดเร็ว ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ในการทำงาน เน้นการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ปรับปรุงกลไกและระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการให้เหมาะสม สอดรับกับพันธกิจ และลักษณะงานของหน่วยงานของรัฐให้สามารถวัดผลได้ รวมทั้งวางระบบการบริหารงานแบบบูรณาการ ในยุทธศาสตร์ที่สำคัญของรัฐบาลของกระทรวงที่มีเป้าหมายร่วมกัน หรือที่เรียกว่า Joint KPIs ตามห่วงโซ่คุณค่า (Value Chains) ครอบคลุมกระบวนการตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ จนกระทั่งปลายน้ำ มีการกำหนดบทบาทภารกิจที่ชัดเจนว่าหน่วยงานใดมีความรับผิดชอบในเรื่องหรือกิจกรรมใดบ้าง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร, 2558)

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ภายใต้กรอบกฎหมายที่กำหนด โดยมีบทบาทหลักในการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลด้านการศึกษาและเรียนรู้ การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม รวมทั้งมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการดำเนินการนโยบายด้านอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งในปัจจุบันสามารถสรุปเป็นภาพรวมสถานการณ์การดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมต่อนักเรียน เยาวชน และประชาชน ตามภารกิจของกระทรวงในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพการศึกษา ด้านโอกาสทางการศึกษา และด้านบริหารจัดการการศึกษา และได้กำหนดนโยบายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการของกระทรวงและหน่วยงาน/ส่วนราชการในสังกัด โดยจัดทำกรอบแผนพัฒนาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ซึ่งได้นำเสนอปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน(อ้างแล้ว) เพื่อสร้างผลผลิต ผลลัพธ์ ให้เกิดขึ้นกับ “ผู้เรียน” ได้อย่างมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12(พ.ศ.2560-2564) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(สพฐ.) มีภารกิจ อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการ ส่งเสริมการจัดการศึกษาตามที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 ซึ่งกำหนดให้มีคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กพฐ.) จำนวน 27 คน มีหน้าที่เสนอนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐาน และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ ในการ สนับสนุนทรัพยากร การติดตาม การตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งเสนอแนะการออกหลักเกณฑ์ และประกาศที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของสำนักงานโดย มีเป้าหมายหลักในการดำเนินงานคือ การส่งเสริม สนับสนุน การจัดการการศึกษาให้แก่ เด็กและเยาวชนในวัยเรียน เพื่อให้เด็กและเยาวชนทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างทั่วถึง เป็นธรรม และมี คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา โดยให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปฏิบัติหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน ประสาน และกำกับติดตามให้สถานศึกษาในสังกัดปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการศึกษาขั้น พื้นฐานให้มีประสิทธิภาพ(สพฐ., 2558) ในการติดตามประเมินผลประสิทธิภาพ และประสิทธิผล การดำเนินงานในด้านบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในแต่ละปีงบประมาณ นั้น พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 มาตรา 30 ได้กำหนดให้ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(กพฐ.) จัดทำ “มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา” เพื่อใช้เป็นแนวทางและเป็นเครื่องมือในการติดตาม ประเมินผลการบริหารจัดการศึกษา การ พัฒนาและยกระดับคุณภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 การบริหารจัดการองค์การสู่ความเป็นเลิศ มาตรฐานที่ 2 การบริหารจัดการที่มี ประสิทธิภาพ และมาตรฐานที่ 3 ผลการบริหารจัดการการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สำนักติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการศึกษา, 2557)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 (สพป.อุดรธานี เขต 2) เป็น หน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) มีอำนาจหน้าที่ ตามมาตรา 37 ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 รวมทั้งอำนาจและหน้าที่อื่นๆ ที่ตราไว้ในกฎหมายและระเบียบที่ เกี่ยวข้อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ปัจจุบันมีโรงเรียนในสังกัดครอบคลุมพื้นที่ 6 อำเภอ จำนวน 197 แห่ง กับ 1 สาขา มีนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 26,268 คน(ข้อมูล 10 มิ.ย.2559) มีจำนวนข้าราชการและลูกจ้างในสังกัด 2,427 คน มี ภารกิจในการดำเนินงานขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยดำเนินงานตามกิจกรรม/โครงการที่ กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี ที่มีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(สพฐ.) มุ่งเน้นการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน (สพป.อุดรธานี เขต 2, 2559, หน้า 59) ซึ่งในการดำเนินงานตามภารกิจด้านบริหารจัดการศึกษาดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 จึงมีบทบาทสำคัญที่จะต้องประสาน สนับสนุน ส่งเสริม กำกับติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาผ่านกระบวนการบริหารจัดการงานทั้ง 4 ด้าน ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลของโรงเรียน และจะต้องมีขั้นตอน กระบวนการดำเนินงาน การถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติ การจัดอบรมฝึกทักษะให้มีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานจากกรอบภาระงานที่เพิ่มขึ้น เช่น งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารงานบุคคล และงานบริหารทั่วไป ซึ่งเป็นงานที่สำคัญ สอดคล้องกับงานอื่นๆ หากมีความเข้าใจแนวปฏิบัติให้ชัดเจน ครูได้ปฏิบัติหน้าที่การสอนได้อย่างเต็มศักยภาพ จะสามารถทำให้นักเรียนใฝ่รู้รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้สัมฤทธิ์ทางการเรียนของ “นักเรียน” เพิ่มขึ้น หากผู้บริหาร หรือครูผู้สอน ไม่มีความชำนาญเพียงพอจะกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้ (วรกาญจน์ สุขสดเขียว, 2556, หน้า 4) ในการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารมีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบที่จะบริหารจัดการตามกระบวนการดังกล่าวให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียนและชุมชน ซึ่งในการที่จะสร้างความพึงพอใจให้แก่ทุกคนในสถานศึกษานั้นไม่ใช่ของง่าย ผู้บริหารจึงมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการรวมกลุ่มและจูงใจบุคลากรเพื่อให้เกิดผลการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป (วิรัตน์ มะโนวัฒนา, 2548, อ้างใน ยุทธนันท์ หวานจำ, 2555, หน้า 3)

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า “จากบทบาทอำนาจหน้าที่ตามภารกิจด้านการบริหารจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภายใต้หลักเกณฑ์การกระจายอำนาจและมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน การดำเนินงานตามกระบวนการบริหารจัดการงานทั้ง 4 ด้าน อันได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ควบคู่กับการสนับสนุน ส่งเสริม ประสาน กำกับ ติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดอย่างจริงจังและต่อเนื่อง รวมทั้งการฝึกอบรมถ่ายทอดทักษะ ความรู้ ให้กับผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสถานศึกษา ย่อมจะส่งผลดีต่อคุณภาพการจัดการศึกษา และจะสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้นด้วย”

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการที่จะศึกษา เรื่องความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการบริหารจัดการงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ซึ่ง “การวัดความพึงพอใจของครู” ในสังกัดที่มีต่อการบริหารงาน

ตามโครงสร้างและกระบวนการบริหารงาน 4 ด้าน ถือเป็นการวัดเพื่อสะท้อนความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ในภาพรวมรอบปีงบประมาณที่ผ่านมา เพื่อนำผลสำรวจความพึงพอใจที่ได้ดังกล่าวมาสรุปผล วิเคราะห์ ปรับปรุงการปฏิบัติงาน ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และวางแผนพัฒนากระบวนการบริหารจัดการภายในสำนักงานฯ ให้มีประสิทธิภาพ และบังเกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติต่อไป(สพป.อุดรธานี เขต 2, 2559, หน้า 110)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของครูในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนดงเมือง ที่มีต่อกระบวนการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับคุณวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ขอบเขตของการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับคุณวุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของครูในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนดงเมือง ที่มีต่อกระบวนการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ตามกระบวนการบริหารจัดการงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนดงเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 จำนวน 140 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน(Krejcie & Morgan, 1970, pp, 132) ได้จำนวน 103 คน และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified sampling) (ภาวิดา ชาราศรีสุทธิ และคณะ, 2553, หน้า 173) ได้รับแบบสอบถามคืนที่สมบูรณ์และสามารถนำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด 103 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของครูในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนดงเมืองที่มีต่อกระบวนการบริหารจัดการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ซึ่งลักษณะของแบบสอบถาม เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ ของ ลิกเอิร์ท (Likert Scale) (Likert, 1987, cited in Best & Kahn, 1993, P.245) ซึ่งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้ตอบโดยมีเกณฑ์การให้คะแนนความพึงพอใจมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ 5,4,3,2 และ 1 จำนวน 40 ข้อ จากนั้นกำหนดเกณฑ์ในการแปลค่าของคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 105) ดังนี้

4.50 - 5.00 หมายถึง มีระดับความคิดเห็น มากที่สุด

3.50 - 4.49 หมายถึง มีระดับความคิดเห็น มาก

2.50 - 3.49 หมายถึง มีระดับความคิดเห็น ปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายถึง มีระดับความคิดเห็น น้อย

1.00 - 1.49 หมายถึง มีระดับความคิดเห็น น้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร คู่มือปฏิบัติ กฎ/ระเบียบที่เกี่ยวข้อง และวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในกระบวนการบริหารจัดการทั้ง 4 ด้าน เพื่อนำมาสร้างเครื่องมือ

2. สร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมเรื่องที่จะศึกษา โดยศึกษาปรับปรุงเครื่องมือจากแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้ารับบริการตามกระบวนการงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558 ของกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(สพฐ.) (กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร, 2558) แล้วนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบภาษาและความถูกต้องทางวิชาการ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าตั้งแต่ .6 ถึง 1 แล้วปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำและปรับปรุงแก้ไขเพื่อจัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ต่อไป

5. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน นำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าเชื่อมั่น .957
5. นำเครื่องมือที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำและปรับปรุงแก้ไข จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$)
3. เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 จำแนกตามเพศ โดยใช้ค่า t -test
4. เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 จำแนกตาม ระดับคุณวุฒิทางการศึกษา โดยใช้ค่า t -test
4. เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน ใช้การวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะเปรียบเทียบค่าคะแนนเป็นรายคู่ ตามวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's Post hoc Comparison)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

1. ครูในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนดงเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 มีความพึงพอใจที่มีต่อกระบวนการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจที่มีต่อกระบวนการบริหารจัดการของครูในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนดงเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ที่มีเพศแตกต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนรายด้านพบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการและด้านการบริหารงานงบประมาณแตกต่างกัน โดยเพศชายมีความพึงพอใจมากกว่าเพศหญิง และในด้านการบริหารงานงบประมาณเพศหญิงมีความพึงพอใจมากกว่าเพศชาย

3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจที่มีต่อกระบวนการบริหารจัดการของครูในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนดงเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ที่มีระดับคุณวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจที่มีต่อกระบวนการบริหารจัดการของครูในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนดงเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน โดยภาพรวมด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานบุคคล ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการบริหารงานทั่วไป มีความแตกต่างกัน โดยครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี มีความพึงพอใจต่อกระบวนการบริหารจัดการ ในด้านการบริหารงานทั่วไป มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการบริหารจัดการงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 พบว่า ประเด็นสำคัญที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ครูในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนดงเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 มีความพึงพอใจต่อกระบวนการบริหารจัดการงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภาพรวมระดับมาก โดยประกอบด้วย ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่างานที่ปฏิบัติมีความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของครู มีนโยบายและขอบเขตงานที่ชัดเจน รวมถึงสภาพแวดล้อมในการทำงานมีความเหมาะสม ทำให้บุคลากรมีความสุขในการทำงาน ผู้บังคับบัญชามีความเป็นผู้นำยึดหลักความโปร่งใสในการบริหารงานต่าง ๆ จึงทำให้ข้าราชการครูเกิดการยอมรับ เชื่อถือ และเกิดความรู้สึกรับผิดชอบและปลอดภัยในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับบทบัญญัติตามความพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการการศึกษาไปให้สถานศึกษามากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะทำให้

สถานศึกษาดำเนินการด้วยความเป็นอิสระ คล่องตัว รวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ รายงานผลการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(สพฐ.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ที่ได้กำหนดให้มีการดำเนินการติดตาม และประเมินผลการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศในเชิงประจักษ์ จำนวน 225 เขต แบ่งเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา 183 เขต และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 42 เขต ได้รายงาน ว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ได้ดำเนินการสำรวจความพึงพอใจในการบริหารจัดการศึกษาตามโครงสร้างและกระบวนการบริหารจัดการงานทั้ง 4 ด้าน(ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 จากกลุ่มตัวอย่าง “ผู้เข้ารับบริการ” และ “ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย” ในการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 206 ราย มีความพึงพอใจต่อกระบวนการบริหารจัดการงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 91.2) และสอดคล้องกับการศึกษาของลดาลย์ ใจไว (2558, หน้า 65) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้านพบว่า

1.1 ครูในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนดงเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 มีความพึงพอใจต่อกระบวนการบริหารจัดการงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในด้านบริหารงานวิชาการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การประสาน ส่งเสริม การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดทำรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ได้ดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการที่กำหนด ซึ่งจากการรายงานผลการดำเนินงานประจำปี ได้สรุปว่าการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสนับสนุนส่งเสริม ให้มีการพัฒนาวิชาการในสถานศึกษา โดยประสานความร่วมมือไปยังผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ชุมชน ท้องถิ่น

และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาให้เข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา และเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน(สพป.อุดรธานี เขต 2, 2558) ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการศึกษา ตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559 รายงานว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ได้มีการจัดดำเนินงานตามกิจกรรม/โครงการ ที่เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้จัดทำกรอบความร่วมมือการจัดการศึกษา (MOU) กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น โครงการเสมอภาคโมเดล ฯลฯ อย่างต่อเนื่องเป็นประจำ ทำให้นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในปีการศึกษาเพิ่มสูงขึ้น ดังนี้ 1.ผลการทดสอบระดับชาติ(NT) มีผลคะแนนเฉลี่ยทั้ง 3 ด้านสูงเป็นลำดับที่ 1 ของประเทศ และ 2. ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกกลุ่มสาระวิชาในระดับ ป.6 ได้ อันดับที่ 7 ของประเทศ, ในระดับ ม.3 ได้ อันดับที่ 1 ของประเทศ จากผลการแข่งขันจัดอันดับแข่งขันจำนวน 183 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาทั่วประเทศ และสอดคล้องกับการศึกษาของ ยุคต้นนันทน์ หวานน้ำ (2555, หน้า 73) พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีความสัมพันธ์กับ ประสิทธิภาพของโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจาก โรงเรียนในเขตอำเภอ คลองหลวง มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สนองต่อความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น

สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การนิเทศ ติดตาม และสนับสนุนงานวิชาการของ สถานศึกษา ถึงแม้ว่าครูจะมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายังไม่ครอบคลุมและทั่วถึง สถานศึกษาทุกแห่ง เนื่องจาก มีจำนวนศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับภาระงานที่มี มาก ทำให้การดำเนินการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด ไม่ ครอบคลุมและต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.), 2558, หน้า 242) ซึ่ง สอดคล้องกับรายงานผลการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตามจุดเน้นการดำเนินงาน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปี งบประมาณ พ.ศ.2558 ที่ระบุว่า “ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ การนิเทศ ติดตาม ให้คำปรึกษาแก่สถานศึกษายังไม่ทั่วถึง เนื่องจากขาดงบประมาณและมีจำนวนบุคลากรน้อย ทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด บางส่วนขาดแนวทางในการนำเสนอผลงานที่ถูกต้อง และสถานศึกษาขาดแนวทางในการพัฒนา คุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ”(อ้างแล้ว)

1.2 ครูในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนดงเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 มีความพึงพอใจต่อกระบวนการบริหารจัดการงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ด้านบริหารงานงบประมาณ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การส่งเสริม สนับสนุน สถานศึกษา ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 (ม.37) ที่กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการประสานการระดมทรัพยากรด้านต่างๆ เพื่อสนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการติดตาม และประเมินผลการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559 ได้รายงานว่า “สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ได้ดำเนินการจัดระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในรูปแบบต่างๆ จากทุกภาคส่วนทั้งภายในและภายนอก เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา เพิ่มโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กนักเรียนที่ยากจนด้อยโอกาส และพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมต่อไป เช่น การประสานขอรับทุนการศึกษาให้เด็กนักเรียนยากจน จากบุคคลภายนอก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ การจัดสวัสดิการกองทุนช่วยเหลือสถานศึกษาที่ประสบภัยธรรมชาติ เป็นต้น โดยมีผลการประเมินเชิงประจักษ์ตามเกณฑ์ที่กำหนดในระดับ ดีเยี่ยม และสอดคล้องกับการศึกษาของ วรกาญจน์ สุขสดเขียว (2556) พบว่า การบริหารงบประมาณสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณให้แก่สถานศึกษา แต่ยังคงอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก(สพป.อุดรธานี เขต 2, 2558) ทำให้มีข้อจำกัดด้านการบริหารจัดการ และการกระจายอำนาจให้บุคลากรในสถานศึกษาไม่เอื้อให้มีการเพิ่มภาระงานจากการสอนปกติ และไม่ส่งเสริมให้บุคลากรวางแผนงานที่ได้รับผิดชอบและเรียนรู้งานที่มีความท้าทายเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปัญญา แก้วกียูร และคณะ (2545, หน้า 24) กล่าวว่า “การบริหารจัดการด้านงบประมาณและการเงิน ในสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาจะต้องมีลักษณะสอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจการบริหาร และมีอิสระในการจัดการและหารายได้ ทั้งนี้มุ่งเน้นให้สังคมมีส่วนร่วมในการดำเนินการ” ทั้งนี้จะมีระบบตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการใช้ทรัพยากร เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและรับผิดชอบ ภายใต้การบริหารจัดการทรัพยากรที่มุ่งถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลอีกด้วย

1.3 ครูในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนดงเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 มีความพึงพอใจต่อกระบวนการบริหารจัดการงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ความสำคัญก้าวหน้าเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจากการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ได้ดำเนินงานตามกรอบนโยบาย กลยุทธ์ จุดเน้น ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ในจุดเน้นด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558, หน้า 21) โดยได้จัดทำโครงการอบรมพัฒนาทักษะตามมาตรฐานวิชาชีพ เป็นการส่งเสริมประสบการณ์ในการทำงาน ให้กับผู้บริหาร ครูและบุคลากร อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี นอกจากนี้ยังมีความโปร่งใสและชอบธรรมในการเลื่อนขั้นพิจารณาความดีความชอบ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของตลาดวัลย์ ใจไว (2558) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า ครูผู้สอนมีระดับความพึงพอใจในการบริหารบุคคลอยู่ในระดับ ดีมาก โดยที่การศึกษาต่อและการฝึกอบรมครูได้รับการส่งเสริมสนับสนุน การพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งตรงกับความต้องการของครูที่ต้องการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ กนกพร สุทธิประภา(2557) พบว่า ความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอกระทุ้งแบนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครในภาพรวมและรายด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับมากด้วยเช่นกัน

สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา แต่ความพึงพอใจยังอยู่ในระดับมาก แต่ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารยังขาดวิสัยทัศน์ ควรจะให้การส่งเสริมให้เข้ารับการอบรมและเข้ารับการประชุมสัมมนา สนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาวิชาชีพให้มากกว่านี้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สิริพร เมฆสุวรรณ (2558, หน้า 111) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนปทุมคงคา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 พบว่า ครูโรงเรียนปทุมคงคา มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ด้านความก้าวหน้า อยู่ลำดับที่น้อย ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารไม่ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้เข้าอบรม ประชุม สัมมนา

1.4 ครูในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนดงเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 มีความพึงพอใจต่อกระบวนการบริหารจัดการงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ด้านการบริหารงานทั่วไป ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน และการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน

สถานศึกษา เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ได้กำหนดนโยบายในแผนปฏิบัติการประจำปีในการส่งเสริมด้านการพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็ง โดยจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้มีกิจกรรม/โครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นประจำและต่อเนื่อง เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น(สพป.อุดรธานี เขต 2, 2559) ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(สพฐ.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559 ได้รายงานไว้ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ได้ดำเนินการจัดกิจกรรม/โครงการ ที่เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียน ให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาและมีการจัดกิจกรรมทางการศึกษาเสริมจากบทเรียนจนสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเพิ่มสูงขึ้น และมีผลการประเมินการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ในระดับ ดีเยี่ยม และสอดคล้องกับแนวคิดของฉันทา สันศิริ (2558) กล่าวว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้สนับสนุนส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัด มีกระบวนการดำเนินงานด้านการบริหารงานทั่วไปที่มีประสิทธิภาพ เช่น ได้สนับสนุนสื่อการเรียนการสอน สารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ จะสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

ส่วนข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยที่สุด ได้แก่ การให้ความรู้ช่วยเหลือแนะนำด้านการวางแผน เพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารสถานศึกษาทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก (สพป.อุดรธานี เขต 2, 2558) ทำให้มีข้อจำกัดด้านการบริหารจัดการและการกระจายอำนาจให้บุคลากรในสถานศึกษาโดยไม่เอื้อให้มีการเพิ่มภาระงานจากการสอนปกติ และไม่ส่งเสริมให้บุคลากรวางแผนงานที่ได้รับผิดชอบและเรียนรู้งานที่มีความท้าทายเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วรกาญจน์ สุขสดเขียว (2556) พบว่า สถานศึกษาควรมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ทำหน้าที่โดยตรงด้านการดำเนินงาน การบริหารการเงิน และวางแผนควบคุมงบประมาณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดระบบโดยกำหนดให้มีเครือข่ายการให้บริการถ่ายทอดความรู้ด้านการบริหารการเงินและงบประมาณ หรือจัดให้มีศูนย์ที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. จากผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนดงเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 การศึกษาความพึงพอใจต่อกระบวนการบริหารจัดการงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยจำแนกตามเพศพบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อกระบวนการบริหารจัดการงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนรายด้านพบว่า การบริหารงานวิชาการและการบริหารงานงบประมาณแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 กล่าวคือ ครูเพศชายมีความพึงพอใจต่อกระบวนการบริหารจัดการงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการ มากกว่าเพศหญิง และด้านบริหารงานงบประมาณครูเพศหญิงมีความพึงพอใจสูงกว่าเพศชาย ส่วนในด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไปไม่พบความแตกต่าง เนื่องจาก ความแตกต่างระหว่างบุคคลในเพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างกันในหลายๆ ด้าน ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากมนุษย์เรามีความแตกต่างกันทั้งร่างกายและจิตใจตลอดจนเติบโตท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันซึ่งทำให้เกิดความคิดเห็นตามสิ่งที่ซ่อนอยู่ในแต่ละตัวตนของบุคคล ตามแนวคิดของ สิริพร บุญนันท์ (2539, หน้า 7) สรุปว่าความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกหรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งอาจเกิดจากการประเมินผลสิ่งนั้นหรือเหตุการณ์นั้นโดยมีอารมณ์ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมในขณะนั้นเป็นพื้นฐานการแสดงออก ซึ่งอาจจะถูกต้องหรือไม่ก็ตาม อาจจะได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นก็ได้ ความคิดเห็นอาจจะเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา การแสดงออกความคิดเห็นอาจทำได้ด้วยคำพูดหรือการเขียนก็ได้

3. จากผลการเปรียบเทียบ ความพึงพอใจของครูในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนดงเมืองที่มีต่อกระบวนการบริหารจัดการงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 โดยจำแนกตามระดับคุณวุฒิการศึกษา พบว่าครูที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อกระบวนการบริหารจัดการงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 มีนโยบายที่ส่งเสริมการบริหารจัดการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้มีความเข้มแข็ง มุ่งเน้นการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามที่กำหนดไว้ในประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ.2557 ภายได้หลักเกณฑ์การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมทางการจัดการศึกษา (พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และฉบับแก้ไข) จนสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษา และยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้เพิ่มสูงขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ (สพป.อุดรธานี เขต 2, 2559, หน้า 9-11) และผ่านการประเมินผลการบริหารจัดการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานเขตพื้นที่การศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559 ในภาพรวมระดับ ดีเยี่ยม (ร้อยละ 81.50) ซึ่งสอดคล้องกับการแนวคิดของ ปัญญา แก้วกิติบุร และ

คณะ (2545) ที่ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นฐาน กล่าวว่า การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ตามหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจที่กำหนดไว้ไปยังสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง พร้อมทั้งส่งเสริม สนับสนุน ให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นการกระจายภารกิจ อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และการตัดสินใจบริหารงาน จากส่วนกลางสู่หน่วยปฏิบัติ ขับเคลื่อนนโยบายที่จะทำให้การบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อ “ผู้เรียน” ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่อกลุ่มเป้าหมายผู้เข้ารับบริการตามกระบวนการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตทางราชการพ.ศ.2558

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนพัฒนาการศึกษาของ

กระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564). กรุงเทพมหานคร : ผู้แต่ง.

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

2542. กรุงเทพมหานคร : ผู้แต่ง.

ปัญญา แก้วกีร และ สุภัทร พันธุ์พัฒนกุล. (2545). การบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบการใช้

โรงเรียนหรือเขตพื้นที่การศึกษาเป็นฐาน. ค้นเมื่อ 18 เมษายน 2560, จาก

<http://www.suthep.crru.ac.th/book6/2.pdf>

ยุคต้นที่ หวานน้ำ. (2555). การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน ในอำเภอคลอง

หลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์

ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

วรกาญจน์ สุขสดเขียว. (2556). รายงานวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติ

บุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. ม.ป.ท. : มหาวิทยาลัย

ศิลปากร. ค้นเมื่อ 18 เมษายน 2560, จาก

<http://www.educ.su.ac.th/2013/images/stories/reserch/55-56/18.pdf>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(สพฐ.). (2548). รายงานผลการดำเนินงานประจำปี

พ.ศ. 2558. กรุงเทพมหานคร : ผู้แต่ง.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(สพฐ.), กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร. (2558). คู่มือการ

ดำเนินงานตามตัวชี้วัดการปฏิบัติราชการตามคำรับรอง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558.

กรุงเทพมหานคร : ผู้แต่ง.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(สพฐ.), สำนักติดตามและประเมินผลการจัด

การศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). รายงานผลการติดตามและประเมินผล การบริหารจัดการ

ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามจุดเน้นการดำเนินงาน ของคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558. กรุงเทพมหานคร : ผู้แต่ง.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 . (2558). รายงานผลการดำเนินงาน

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558. อุดรธานี : ผู้แต่ง.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 . (2559). แผนปฏิบัติราชการประจำปี

งบประมาณ พ.ศ.2559. อุดรธานี : ผู้แต่ง.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 . (2559). แบบติดตามและประเมินผลการ
บริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรฐานเขตพื้นที่การศึกษา ของ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559. อุดรธานี :
ผู้แต่ง.